

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551
www.hnb.hr

28. lipnja 2024.

Priopćenje o zadržavanju stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku od 1,5 posto

Na prelasku iz 2023. u 2024. nastavila se zrela faza financijskog ciklusa koju obilježavaju usporavanje rasta cijena stambenih nekretnina i nastavak razmjerno snažnog rasta bankovnih kredita, koji se osobito ubrzava u segmentu financiranja potrošnje. Iako rast dohodaka kućanstava, poduprt gospodarskom ekspanzijom i snažnim tržištem rada povećava njihovu otpornost, izrazito povećanje zaduženosti jača i rizik da bi u slučaju pogoršanja makrofinancijskih okolnosti moglo doći do poteškoća u otplati dugova.

Zbog povišene razine akumuliranih cikličkih ranjivosti Hrvatska narodna banka ocijenila je da je stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 1,5 posto, koja se počinje primjenjivati od kraja lipnja 2024., i nadalje primjerena potrebi očuvanja otpornosti bankovnog sustava na moguću materijalizaciju sistemskih rizika ili iznenadne šokove. Međutim, HNB može dodatno povećati stopu protucikličkoga zaštitnog sloja ako se nastavi produbljivanje cikličkih ranjivosti u povoljnom makrofinancijskom okružju, osobito ubrzavanje rasta gotovinskih nenamjenskih kredita. Relevantne informacije u skladu s člancima 119. i 123. Zakona o kreditnim institucijama objavljene su u nastavku teksta.

Pokazatelji kreditnog jaza specifičnog za Republiku Hrvatsku (Slika 1.) i kompozitnog indikatora cikličkoga sistemskog rizika (Slika 2.), koji sažima veći skup pokazatelja povezanih s kretanjem financijskog ciklusa, u četvrtom su tromjesečju 2023. ostali povišeni (Tablica 1.). Kreditiranje kućanstava i dalje se ubrzava, pa su ukupni krediti stanovništvu u travnju 2024. rasli po godišnjoj stopi (na osnovi transakcija) od 11,5%, uz stabilan rast stambenih kredita (11,3%) i zamjetno ubrzanje rasta gotovinskih nenamjenskih kredita (13,8%). Kreditiranje nefinancijskih poduzeća također se blago ubrzalo u odnosu na početak godine te je na kraju travnja godišnja stopa rasta ovih kredita iznosila 4,1%. Rast cijena stambenih nekretnina usporava se već četvrto tromjesečje zaredom te su one u četvrtom tromjesečju 2023. rasle po godišnjoj stopi od 9,5%.

HNB nastavlja provoditi makrobonitetnu politiku usmjerenu na očuvanje otpornosti bankovnog sustava pa će stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala i dalje iznositi 1,5 posto, uz lani najavljen početak primjene od 30. lipnja 2024. HNB će u ulozi nadležnoga makrobonitetnog tijela nastaviti redovito pratiti razvoj cikličkih sistemskih rizika u svjetlu domaćih i globalnih gospodarskih i financijskih kretanja, kako bi po potrebi pravodobno prilagodio visinu stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala.

Tablica 1. Pokazatelji cikličkoga sistemskog rizika i povezane referentne stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za četvrto tromjesečje 2023.

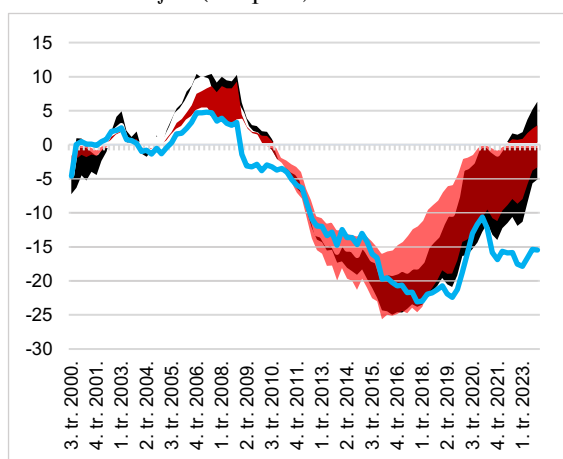
Pokazatelj	Vrijednost omjera/indikatora	Kreditni jaz (odstupanje od dugoročnog trenda)	Referentna stopa ZS-a (pck)
Standardizirani (bazelski) omjer kredita i BDP-a	61,4% ↓	-15,5 p. b.	0%
Specifični omjer kredita i BDP-a (apsolutni jaz)	47,6% ↓ (uži) i 61,3% ↓ (širi)	-3,3 p. b. ↑ do 2,8 p. b. ↑	0% do 1,77% ↑
Specifični omjer kredita i BDP-a (relativni jaz)		-5,1% ↑ do 6,3% ↑	0% do 1,63% ↑
Kompozitni indikator	0,13 → (63. percentil distribucije)	/	0,79% do 1,10% ↑

Napomena: Vrijednosti specifičnog omjera razlikuju se ovisno o definiciji kredita (47,6% za užu definiciju kredita, koja uključuje samo kredite domaćih banaka, i 61,3% za širu definiciju). Razlike u vrijednosti jaza proizlaze iz različitih definicija jaza (apsolutni se računa kao razlika, a relativni kao omjer ovih varijabla: omjera kredita i BDP-a te njegova trenda) i ocijenjenih vrijednosti statističkih trendova. Strelice označuju smjer promjene u odnosu na vrijednost pokazatelja i referentnih stopa iz prethodnog tromjesečja.

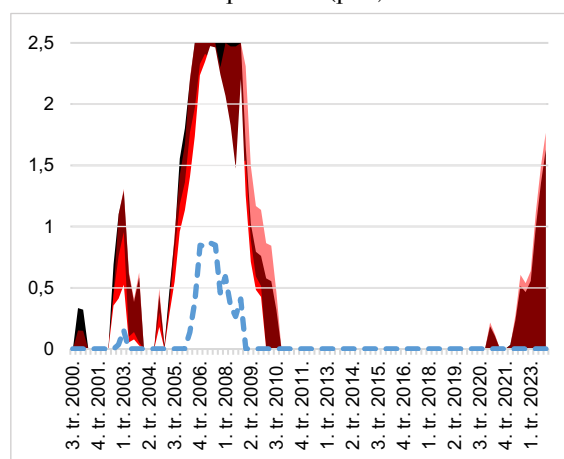
Izvor: HNB

Slika 1. Raspon pokazatelja kreditnog jaza i pripadajućih referentnih stopa ZS-a (pck)

1.a. Kreditni jaz (% i p. b.)

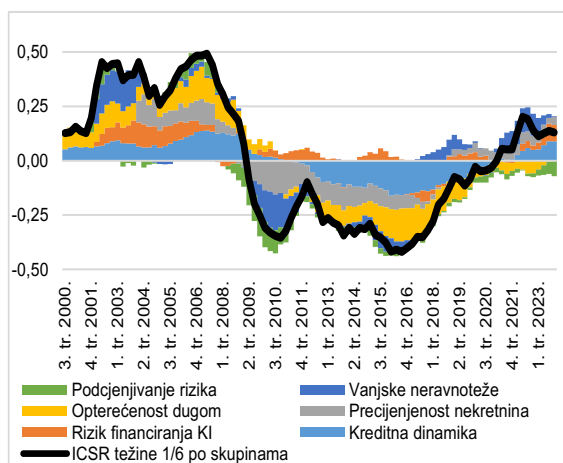
1.b. Referentne stope ZS-a (pck)

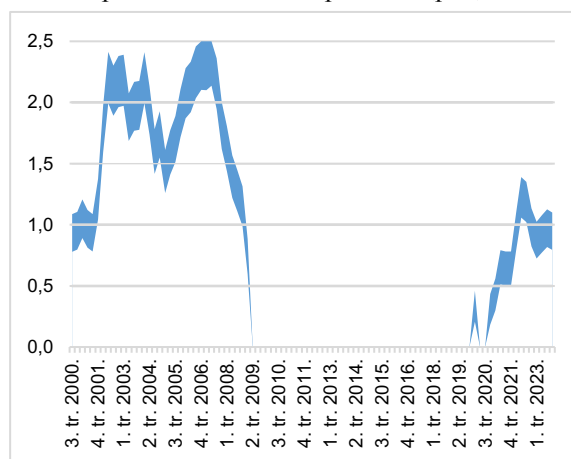
Napomena: Lijevo su prikazani bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za Republiku Hrvatsku bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crveno osjenčana područja označuju raspon apsolutnih jazova, a crno osjenčano odnosi se na relativne jazove. Desno je prikazan raspon visine stopa ZS-a (pck) kalibriran na temelju jazova s lijevog panela. Plava iscrtkana krivulja odnosi se na kalibraciju na temelju bazelskog jaza s lijevog panela. Podrobniji podaci o metodologiji primijenjenoj u procjeni kreditnih jazova prikazani su u [Okviru 2](#). Unaprjeđenje metodologije utvrđivanja i kalibracije protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala u Republici Hrvatskoj, Makroprudencijalna dijagnostika br. 16.

Slika 2. Kompozitni indikator cikličkoga sistemskog rizika (ICSR) i pripadajući raspon referentnih stopa ZS-a (pck)

2.a. Sastav i dinamika ICSR-a

2.b. Raspon kalibriranih stopa ZS-a (pck)

Napomena: Kratica KI odnosi se na kreditne institucije. Donja granica za kalibraciju stope ZS-a (pck) odabrana je tako da stopa postane pozitivna prije nego što pokazatelji uključeni u izračun ICSR-a (Slika 2.a.) dosegnu medijalnu razinu, a gornja je granica određena najvišim percentilima distribucije ICSR-a.

Izvor: HNB